

Ceny prenumeraty:
 we Lwowie
 bez doręczenia do domu
 miesięcznie M. 250
 z dwukrotną dostawą M. 300
 Na prowincji
 z przesyłką pocztową M. 300
 Za granicą M. 350
**Cena pojedynczego nu-
 meru popołudniowego**
 we Lwowie
 i na prowincji:
10 Mk.

Słowo Polskie

wychodzi dwa razy dziennie

Ceny ogłoszeń:
 Za 1 wiersz nonp. w ogł. zwykł.
 20 Mk. Za 1 wiersz w nadesł.
 nekrolog. 60 Mk. Za 1 wiersz.
 na 1-szej stronie 120 Mk. Za
 1 wiersz w kronice 120 Mk.
 Po kronice 90 Mk. Za 1 słowo
 drobne 8 Mk. i 1 słowo dla
 szukających pracy 6 Mk. Paski
 jak nadesł. Cała str. 20.000 M.
 Pół str. 10.000 M. Cała str. 1
 pod nagłów. 60.000 M. w po-
 rannem wydaniu o 50% droższe.
 Adres Redakcji, Administracji i Drukarni
 Lwów ul. Zimorowicza 11-15.
 Reklamistów nadesłanych nie zwraca się.

Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych należy adresować do: Redakcji Słowa Polskiego we Lwowie. — Listy w sprawach przedpłaty i odbioru pisma, ogłoszenia i reklamacje uprasza się nadsyłać pod adresem: Administracja Słowa Polskiego we Lwowie. — Adres dla telegramów: Słowo Polskie, Lwów Tel. 27.

Nakładem Spółki Wydawniczej „Słowa Polskiego“.

Redaktor naczelny i odpowiedzialny: Dr. Wacław Mejbaum.

TABROMIK LIKIERY GNIĘŻNIENSKIE

sprzedaż wyłączna

Własny pawilon na „Targach Wschodnich“ w firmie „ZAKOPANE“ Akademicka 24.

„Nieprzejednani“.

„Ukraińcy“ w polityce swej wobec Polski wy-
 kazują tradycyjną, a raczej atawistyczną konsekwen-
 cję. Jeśli po naszej stronie była zawsze wielka wy-
 rozumiałość i gotowość do ugodowego załatwienia
 sporów, to po ich stronie wielką zawsze popularno-
 ścią cieszył się kult pałki, noża i kuli. Naszym Wład-
 sławom IV-tym, Kisielom, a w nowszych czasach Ba-
 denim i otaczającym Belweder socjalistom, przeciw-
 stawiali Rusini swych Nalewajków, Chmielnickich,
 Gontów, Żeleźniaków, Siczynskich, a ostatnio Fed-
 aków.

Ta najnowsza smętna ofiara „ukraińskiego“ nieprze-
 jednania jest zarazem symbolem innego kultu. Rusi-
 nów specjalnie galic. marki: bałwochwalczej czoł dla
 Niemczyzny i wiary w Habsburgów. Jeśli ich były
 rząd wiedeński nazywał Tyrolczykami wschodu, to
 przyznać trzeba, że na epitet ten znakomicie sobie
 zasłużyli. Oto wszystkie narody wyzwolone na gru-
 zach dawnej monarchii austriacko-węgierskiej odze-
 gnują się od Habsburgów, jak od zmy. Tylko wśród
 garstki Węgrów i wśród Rusinów imię to znajduje od-
 dzwięk. Próbowali szczęścia wśród Węgrów Karol
 Habsburg, wyzywa łaskawość losu wśród Rusinów
 inny awanturnik z tego rodu, ultraukraiński i ultrako-
 zach Wasyl Wyszywany. Kula, którą najnowszy he-
 roj ukraiński przeznaczał dla Naczelnika Państwa Pol-
 skiego, czy dla wojewody lwowskiego, miała utoro-
 wać drogę na tron ukraiński tej groteskowej latorośli
 żywieckich Habsburgów.

„Choćby z diabłem, byle przeciw Polsce“ — tej
 swojej dewizie pozostają „Ukraińcy“ wierni, jak wier-
 ni jej byli wówczas, gdy w 1919 r. na pokojowe ofer-
 ty polskie odpowiadali dumnie: „niech miecz roz-
 strzygnie pomiędzy nami“. Ów wyrok mieczowy wy-
 padł wtedy na naszą korzyść, pomimo to „Ukraiń-
 cy“ nie chcą porzucić swej roli nieprzejednanych i u-
 siłują przy pomocy związków i skrytobójczych zama-
 chów osiągnąć to, czego wstępnym bojem uzyskać
 nie zdołali.

Strzały lwowskie były obliczone na to, aby je
 usłyszała obradująca w Genewie Liga Narodów. Po-
 nieważ Kanadyjczyk Doherty uczuł nagle niesłycha-
 ne zniecierpliwienie z tego powodu, że statut Galicji
 wschodniej dotąd nie jest załatwiony, a przedsta-
 wiciel Afryki Południowej lord Robert Cecil doznał
 wskutek tego nawet ataku obawy o spokój Europy,
 chociaż stan zapalny o wiele bliższej sprawy ir-
 landzkiej i indyjskiej zupełnie nie mać mu spokoju,
 przeto tajna organizacja ruska we Lwowie postara-
 ła się o to, aby ci zdenerwowani członkowie Ligi mo-
 gli otrzymać substrat realny dla swych hypochond-
 drycznych wizji.

Plan spał na panewce. Zamiast tragedii w wiel-
 kim stylu, zrobiła się tylko mała sensacja, która na-
 wet nie zamacała na chwilę normalnego przebiegu
 lwowskich „Targów Wschodnich“. Wprawdzie ieste-
 śmy szczerze tem zmartwieni, że przeznaczony wojewo-
 da lwowski cierpi niewinnie z powodu ruskiego sza-
 leństwa i przez kilka dni będzie musiał w łóżku po-
 zostać, lecz nie ulega wątpliwości, że w Europie wra-
 żenia to nie robi i że spiskowcy „ukraińscy“ zawie-
 dli się w swych nadziejach zrobienia wrzawy w pra-
 sie europejskiej.

Strzały te zresztą były chybione, zanim je oddał
 jeszcze syn ruskiego adwokata. Huk ich bowiem mieli
 usłyszeć liczni wrogowie Polski, zawsze na jej nie-
 korzyść usposobieni a z konieczności także nieliczni
 jej przyjaciele, będący zarazem bezstronnymi oceni-
 cielami jej działań. Pierwsi i bez teatralnego efektu
 skrytobójczego mordu nie zaniedbują żadnej sposo-
 bności zranienia lub ukłucia Polski. Mimo to jeśli Afry-

ka Południowa i Kanada, więc krótko mówiąc Lloyd
 George, poruszyły na Radzie Ligi Narodów sprawę
 b. Galicji wsch., to uczyniły to bynajmniej nie dlate-
 go, aby w tej sprawie wydać jakieś definitywne o-
 rzeczenie, lecz tylko celem wywołania antypolskiego
 nastroju w sprawie wileńskiej i górnośląskiej. Prze-
 dewszystkiem bowiem sama kompetencja Ligi Naro-
 dów do zajmowania się sprawą Małopolski wsch., bar-
 dzo jest wątpliwą. Gdyby nawet oprzeć się na za-
 wartym przez państwa sprzymierzone równocześnie
 z Traktatem Wersalskim osobnym traktacie z Polską
 o ochronie mniejszości narodowych, to jeszcze nie wy-
 nikaloby z tego, że Liga Narodów jest uprawniona do
 rozstrzygania czy też wydawania opinii o prawno-
 państwowej przynależności b. Galicji wsch. Preten-
 sje do decydowania w tej sprawie mogłaby sobie ro-
 ścić tylko Rada Najwyższa, względnie Rada ambasa-
 dorów w Paryżu, jako organ państw sprzymierzo-
 nych, powołując się na zastrzeżenie traktatu z Au-
 strią, zawartego w Saint Germain. Pretensjom tym
 jednak powinna z całą stanowczością przeciwstawić
 się dyplomacja polska, wskazując na to, że mocar-
 stwa sprzymierzone uchwałą swą powziętą w Spa
 20 lipca 1920 doradziły nam wejść w bezpośrednie ro-
 kowania z Bolszewją co do całego kompleksu spraw
 spornych, które między innymi dotyczyły także Ma-
 łopolski wschodniej, a tem samem dały z góry swą a-
 probatę pokojowi ryskiemu z d. 18. marca 1921, któ-
 ry całą Małopolskę wsch. pozostawia przy Rzeczy-
 pospolitej.

W ten sposób pokój ryski, przeciw któremu ża-
 dne z państw sprzymierzonych nie wniosło protestu,
 unieważnił wszystkie poprzednie uchwały koalicji w
 sprawie Małopolski wsch., a więc zarówno uchwałę
 z d. 21. listopada 1919 o nadaniu tej dzielnicy osobne-
 go statutu na lat 25 w ramach Polski, jak też uchwa-
 łę z 22 grudnia 1919, zawieszającą za sprawą Clemen-
 ceau ważność decyzji poprzedniej.

A zresztą — pomijając względy formalne — cóż-
 by Liga Narodów, czy Rada Najwyższa, zrobiła z b.
 Galicji wsch., gdyby jej się udało oddzielić ten kraj
 od Polski? Przecież nawet sam smutny bohater nie-
 dzielnego zamachu nie przypuszcza, żeby Koalicja
 chciała z tej ziemi zrobić państewko dziedziczne dla
 Wasyla z wyszywaniem koszul! Podobnie nawet Pe-
 truszewycz nie myśli chyba, że Koalicja zgodzi się na
 wskrzeszenie afemerydy, zwanej Ukraińską Zachod-
 nią republiką, skoro jeszcze w r. 1919 generał Ber-
 thelemy i pułkownik Szmith i p. Lord przekonali się
 o zupełnej niezdolności t. zw. Ukraińców do stworze-
 nia niezależnego państwa. Zapewne, najbardziej u-
 śmiechałaby się Anglii myśl przemienienia Galicji
 wsch. wraz z jej borysławickim zagłębiem naftowem
 na swój nowy dominion, lecz przeciw temu wiele
 miałaby do powiedzenia Francja, nie mówiąc już o
 tem, że dla urzeczywistnienia tego planu trzeba by
 wypierw wygrać krwawą wojnę z Polską, do której
 chwilowo Anglia nie ma kogo użyć.

Strzały nieprzejednanych „ukraińców“ padły za-
 tem politycznie w próżnię, a w każdym razie rozle-
 gły się o wiele zawczasem, bo... nie istnieje jeszcze
 monarchiczna Rosja. Nieprzejednanie „Ukraińców“
 ma bowiem i te także atawistyczne cechy, że w re-
 zultacie wychodzi zawsze na korzyść Rosji. Dla niej
 pracował Chmielnicki, dla niej grunt przygotowywał
 Siczynski, dla niej awanturuje się Wasyl, dla niej o
 aureolę heroja pokusił się Fedak i dla niej wysilają
 się także ci również „nieprzejednani“ Polacy, któ-
 rzy wchodzi w konszachty z Petlurą i tolerują spi-
 skowe konszachty zdemobilizowanych Petlurówców.
 tzar de Russie.

Czas nareszcie skończyć z temi wszystkimi ro-
 botami zarówno pour le roi de Prusse jak i pour le
 tzsar de Russie.

O tem powinni pamiętać i Polacy i Rusini. (—).

PIERWSZE ZAWODY ORKI - MOTORO- WEJ W POLSCE

ODBEDĄ SIĘ 1. PAŹDZIERNIKA 1921 o 6.00Z. 10-tej RANO
 NA POLACH FOLWARKU „OSWIECA“
 10 minut drogi od zakładów obróbki drzewa — za placem
 wystawowym „Targów Wschodnich“ przy szosie Stryjskiej.
 Bilety sprzedaje kasa Konkursu — ORKI — PION — pawi-
 lon „F“ grupa VIII stanowisko 15 4376

P O N Y

samochodowe

pełne obręcze gumowe

wszystkich wymiarów
 posiada na składzie

„Auto-Star“ Kraków
 Sławkowska 32

Podczas „Targów Wschodnich“, trzy-
 mamy umyślnych posiadców, którzy każdo-
 razowe zamówienia odwrotnie odstawia do
 miejsca przeznaczenia. 4404

Decyzja w sprawie śląskiej w dniach najbliższych.

Paryż. (Tel. wł.) 28 września. „Rzeczpospolita“
 donosi, że w sprawie G. Śląska Rada Ligi Narodów
 odbędzie prawdopodobnie z początkiem przyszłego
 tygodnia pełne posiedzenie i że w dniach najbliższych
 powzięta będzie w tej sprawie decyzja.

Sądzą, że o opinii Rady Ligi Narodów będzie
 przedewszystkiem poinformowany Briand, jako prze-
 wodniczący Rady Najwyższej.

Następnie prawdopodobnie bezpośrednio po otrzy-
 maniu wiadomości z Rady Ligi, zwoła Briand Radę
 Najwyższą, która powyższe odpowiednią uchwałą.

Genewa. (Tel. wł.) 28 września. W kołach zbli-
 żonych do Ligi Narodów panuje przekonanie, iż Balfour
 zawiadomił komisję czterech o stanowisku Anglii wo-
 bec kwestii śląskiej.

Anglia w dalszym ciągu nie zgadza się na żaden
 inny podział G. Śląska, jak na przyznanie Polsce je-
 dynie Pszczyny i Rybnika.

Projekty finansowe ministra Michalskiego.

Warszawa. (Tel. wł.) 28 września. „Kurier Por.“
 donosi, iż Michalski ma zamiar przedłożyć Sejmowi
 trzy nowe projekty ustaw, mających przynieść Pań-
 stwu znaczniejsze dochody, niż dotychczasowe opera-
 cje finansowe.

Michalski jest tego przekonania, że pożyczka przy-
 musowa wobec dewaluacji marki polskiej, nie przy-
 niesie Państwu dochodów, gdyż polszycie tę zapracę
 będzie Państwo w drobnej walucie. Narazi to Państwo
 na znaczne straty. Michalski ma natomiast zamiar
 przeprowadzić daninę jednorazową.

Po mowie Churchilla.

London. (Tel. wł.) 28 września. „Daily Mail“ o-
 głasza opinię pewnej, wysoko postawionej osobisto-
 ści o mowie lorda Churchilla w sprawie konieczności re-
 wizji zobowiązań powstałych z powodu wojny: „Skre-
 ślenie długów wojennych przyczyni się znacznie do
 rozwikłania ogromnie zawiąklanych stosunków europej-
 skich, jednakże środek ten powinien być już użyty
 przed dwoma laty“. — „Daily Mail“ nie wie czy jest
 to osobiste zapatrywanie Churchilla, czy opinia gabi-
 netu.

Przegląd polityczny

BERLIN - KOWNO.

„Eclair” omawiając konflikt polsko-litewski pisze: Polenika, którą od kilku tygodni prowadzą w dzieńnikach kowieńskich Krupowiczas, przedstawiciel partii demokratyczno-chrześcijańskiej i Waldemaras, były minister, przynosi coraz to nowe dowody ścisłych związków istniejących między Kownem a Berlinem.

Odpowiadając na zarzuty i Krupowiczasa, że Waldemaras nie umiał w r. 1918 powstrzymać bolszewików od zajęcia Wilna, ten ostatni, na łamach „Lietuwas Balsas” zamieścił charakterystyczne wyznanie: „Gdy w r. 1918, bolszewicy grozili zajęciem Litwy, zwróciłem się do rządu berlińskiego z prośbą o pomoc. Niemcy przyrzekli mi zaopiekować się Litwą. Obiecane posiłki nie nadeszły jednak. Polacy byli już we Wilnie. Niemcy okupowali resztę Litwy dopiero w r. 1919. Niebezpieczeństwo zostało odsunięte, lecz nie na długo. Przybywszy do Paryża, aby czynić kroki u Rady Najwyższej znalazłem się wobec nowej groźby. Rada Najwyższa zażądała, żeby Niemcy ewakuowali wszystkie zajęte przez się miejscowości Litwy. Tylko kosztem niestychanych wysiłków wymogłem na Radzie Najwyższej, że odstąpiła od tego żądania ewakuowania Litwy z Niemców”.

Waldemaras przyznaje więc zupełnie otwarcie, że wolał rzucić kraj swój w objęcia Niemców, aniżeli pozwolić aby Litwa wznowiła odwieczne węzły łączące ją z Polską.

KRASIN O HANDLU ZEWNĘTRZNYM ROSJI SOWIECKIEJ.

Moskiewskie „Izwestia” przytaczają treść przemowy Krasina wygłoszonej na konferencji wszechchr. kontr. komit. transportowego i zjazdu naczelników zarządu kolei: „Sprawa obślunków poczynionych przez nas w Szwecji, Niemczech i Anglii postawiona jest solidnie i tracimy bardzo niewiele na złocie rosyjskim. Otrzymałiśmy depeszę od Hoovera z propozycją zakupu żywności w Ameryce. Hoover będzie naszym pośrednikiem w niektórych zakupach ponieważ chcemy uzyskać w Ameryce precedens dla dalszych zakupów przy płaceniu za towary złotem. Handel z Anglią rozwija się pomyślnie, traktat z Niemcami zawarty jest na warunkach dogodniejszych dla nas niż traktat z Anglią. Główną przyczyną powstrzymującą nas od większych zakupów są niewielkie już nasze zapasy złota. Lwią część tego zapasu otrzymuje komisariat komunikacji, któremu wyasygnowano już setki milionów rubli. Rosja sowiecka ma bardzo utrudniony zbyt towarów; dawniej państwa zagraniczne obniżały celową wartość złota rosyjskiego, obecnie kapitał wszechświatowy czyni to samo z naftą i przetworami naftowymi. Zamiar nasz sprzedania benzyny w Londynie i Berlinie spotkał się z zorganizowanym wyzyskiem kapitalistów, którzy proponują nam ceny o 40 proc. niższe od cen rynkowych. Rozpisanie handlu zewnętrznego zagraża istnieniu państwa sowieckiego i jego niepodległości. Kupcy zagraniczni mogliby w ciągu kilku miesięcy wyciągnąć od nas resztki naszego majątku narodowego; zawarliby umowy na kredyt a głodna ludność oddałaby im resztki dobrobytu, sprzedając zboże na psiu, surowce i własną pracę. Jedną z główniejszych cech obecnej polityki ekonomicznej rządu sowieckiego, jest utrzymanie niewzruszonej zasady upaństwowienia handlu zewnętrznego. Pertraktujemy z szeregiem poważnych firm w celu udzielenia im koncesji; oddamy w eksploatację zakłady kruszynie, przez co rząd sowiecki będzie miał corocznie określoną ilość gotowych produktów. Przed sięmbiorca Lesly Orger przywiezie ze sobą kilka pociągów żywności, odzieży, obuwi, narzędzi. Rząd sowiecki liczy się z możliwością wydzierżawienia oddzielnych linii kolejowych. Zaciągnięcie wielkiej międzynarodowej pożyczki zagranicznej nie jest utopią, sprawa ta może być rozstrzygnięta w ciągu najbliższych miesięcy. W nieprzełomanej dotąd Francji coraz więcej polityków skłania się ku myśli, że porozumienie z Rosją sowiecką jest sprawą niezbędną. Kwestia dawnych długów wymaga jeszcze dłuższych pertraktacji. 100 frankowe obligacje pożyczki rosyjskiej notowane są na giełdzie podług kursu 15 fr.; śmieszne byłoby uznanie tego długu w całej jego rozciągłości. Dawnej waluty nie uznajemy. Postaramy się o odroczenie terminu płacenia procentu, a potem wystąpimy z kontrpretensjami i jako pierwszy warunek postawimy zachowanie interwencji Europy zachodniej w Rosji. (Russpress).

PROWIZORYCZNY PORZĄDEK OBRADEK KONFERENCJI ROZBROJEŃ.

Nowojorski korespondent londyńskich „Timesów” donosi, że sekretarz stanu Hughes przedłożył czterem głównym mocarstwom oraz Chinom propozycję dotyczącą kwestii, które ma się załatwić konferencją waszyngtońską. Porządek obrad dopiero po otrzymaniu odpowiedzi na te propozycje będzie podany do publicznej wiadomości.

Alano to, amerykańska prasa już dzisiaj daje przegląd spraw, które mają być omawiane na konferen-

cji, oraz jakiego rozwiązania tychże kwestii domaga się publiczna opinia St. Zjednoczonych.

1. Terytorialna niepodzielność Rosji, polityka „otwartych drzwi” i równość traktowania wszystkich pod względem ekonomicznym. Mocarstwa mają otrzymać mandat regulowania spraw Rosji, aż do czasu jej odrodzenia i powstania reprezentacyjnego rządu centralnego.

2. Oficjalne gwarancje otwartych drzwi w Chinach, terytorialna niepodzielność Chin, oraz zastąpienie egoistycznych zakusów celem uzyskania korzystnych monopoli, międzynarodową kooperacją.

Parule przekonanie, że amerykański rząd pragnie interweniować w Chinach, których położenie ekonomiczne i polityczne wymaga, jeżeli nie faktycznego, to moralnego oparcia. W ten sposób Chiny mogłyby łatwiej przeprowadzić u siebie tak konieczne reformy administracyjne, fiskalne i ustawodawcze.

W związku z Chinami i następujące kwestie wejdą prawdopodobnie — między innymi — na porządek dzienny obrad: rewizja taryf celnych, reforma pieniężna, zaprowadzenie policji narodowej na miejsce licznych, stałych armii chińskich, które przyczyniają się do ciągłego wrzenia wewnątrz kraju i są wielkim ciężarem dla jego finansów.

3. Co do wysp na Oceanie Spokojnym, przypuszczalnie rozstrzygane będą następujące kwestie: Fortyfikowanie, czy też niefortyfikowanie; równość praw pod względem ekonomicznym dla mieszkańców różnych narodowości; czy też specjalne prawa narodów, przewidziane ustawodawstwem amerykańskim dla wysp Filipińskich;

Emigracja z wysp i ewentualna neutralizacja niektórych sier wyspy Yap, konieczna dla swobody w komunikacji kablami podwodnymi Oceanu Spokojnego.

Korespondent „Timesów” kładzie nacisk na to, że Stany Zjednoczone zajmą na konferencji takie stanowisko, jakgdyby aljans angielsko-japoński nie istniał, ponieważ aljans ten nie może być tematem dyskusji na międzynarodowej konferencji. Zresztą wprowadzenie tej sprawy przed forum konferencji grozi stworzeniem bloku angielsko-japońskiego, mogącego działać przeciw celom samej konferencji.

Rząd amerykański powstrzyma się od złożenia deklaracji w sprawie aljansu angielsko-japońskiego, aż do czasu ukończenia przez konferencję jej prac.

Jeszcze jedna nota Cziczeryna.

Dnia 22 bm. charge d'affaires Rzpltej Polskiej w Moskwie otrzymał następującą notę: Rząd RSFSR. potwierdzając odbiór noty rządu polskiego z 18 września br. z załącznikiem do niej memorandum, uważa za konieczne zakomunikować, że niestety nie może jej uznać co do formy i co do treści za zadowalającą. Troszcząc się o ochronę dobrobytu włościństwa okęgów graniczących z Polską i o umożliwienie organom sowieckim przeprowadzenia kampanji żywnościowej, rząd rosyjski nie mógł obojętnie odnosić się do systematycznego przygotowywania drobnej wojny partyzanckiej ze spokojnymi mieszkańcami pogranicza republik sowieckich, przygotowywania dokonywanego na terytorjum polskim, nietylko za wiedzą, ale i przy pomocy polskich władz wojskowych. Opierając się na art. 5 traktatu ryskiego, rząd rosyjski zwrócił się do rządu polskiego z żądaniem faktycznej likwidacji działalności bandyckich organizacji Sawinkowa, Bałachowicza, Petlury i innych, znajdujących gościnność i pomoc w Polsce, oraz wydalenia z Polski hersztów tych organizacji. Rząd polski pomijając milczeniem zasadnicze żądania rządu rosyjskiego, podał do wiadomości w nocy z 18 września, że zgadza się na natychmiastowe zawiadomienie o przedsięwziętych już krokach przeciwko przekraczaniu granicy rosyjskiej przez elementy niepożądane dla Rosji, i że gotów jest natychmiast przystąpić do omówienia dalszych środków przeciwko przekraczaniu granicy przez te elementy. Tak więc ćwiczenie, zbrojenie, zapotrzymywanie w pieniądże szajek bandyckich i jawna niemal opieka polskich władz wojskowych, szczególnie zaś drugiego oddziału sztabu generalnego, wszystko to będzie trwało nadal przez czas nieokreślony, a rząd polski sprowadza całą sprawę do przedsięwzięcia środków przeciw przekroczeniu granicy przez niepożądane dla Rosji elementy głównie o charakterze bandyckim i pogromowym. W takich warunkach wszelkie środki przeciwko przekroczeniu granicy są oczywiście iluzoryczne. Łamiąc w krzygający sposób traktat ryski i podrywając wszelkie podstawy dobrych sąsiedzkich stosunków, rząd polski wystosował cały szereg żądań mających być wykonanymi przez rząd sowiecki. W nocy z 18 września br. rząd polski nadał żądaniom swoim charakter ultimatywny, grożąc zerwaniem stosunków dyplomatycznych w razie nieuczynienia zadość żądaniom wyliczonym w załącznikach do noty. Jednocześnie rząd polski odpowiedział odmownie na propozycję rządu sowieckiego co do jednoczesnego wykonania przez obie strony do 1 października br. żądań dotyczących wykonania traktatu ryskiego. Rząd rosyjski z całą stanowczością odrzuca wysuniętą przez rząd polski zasadę, że wykonanie traktatu ryskiego obowiązuje jedynie jedną stronę, chociażby bardziej pokojową, i uważa, że ultimatywna forma, w jaką rząd polski przyodził tę zasadę, tem jaśniej wykazuje jej prawną niesłuszność. Rząd rosyjski z całą życzliwością rozpatrzywszy żądania sformułowane w załącznikach do noty z 18-go września, wysuwa ze swej strony kontrpropozycję, mając nadzieję, że rząd polski wejdzie na drogę uznania obowiązku dokonania traktatu ryskiego przez obie strony. Żądania rządu polskiego wyś sformułowane zawierają cały szereg postulatów o ogólnym charakterze, częściowo już wykonanych przez rząd rosyjski, częścią zaś dotyczących repatriacji. Co się tyczy pierwszego punktu załącznika rząd rosyjski nie widzi przeszkód co do natychmiastowego rozwiązania spraw sformułowanych w paragrafach 1 do 3. Co się tyczy spraw poruszonych w paragr. 4 i 5, rząd rosyjski wyda odpowiednio ogólne zarządzenia. Paragraf 6 nie jest jasny dla rządu rosyjskiego, gdyż nie mu nie było wiadomem o żadnej oficjalnej agitacji wśród repatriantów. To samo dotyczy paragr. 7 i 8, gdyż rząd rosyjski nie stawia żadnych przeszkód przy repatriacji osób mających zgodnie z traktatem ryskim do niej prawo. Co do drugiego punktu załącznika rząd rosyjski uważa za konieczne określić, że wypłata pierwszej raty zgodnie z art. 14 uległa zwinie z winy rządu polskiego. Rząd rosyjski potwierdza swą gotowość

dokonania wypłaty pierwszej raty skoro tylko, rząd polski wykona warunki traktatu pokojowego, dotyczące wydalenia z Polski i likwidacji organizacji wrogich rządowi rosyjskiemu. Co się tyczy drugiej raty, to zgodnie z odpowiednim artykułem traktatu ryskiego winna ona być zapłacona w terminie dwumiesięcznym po pierwszej racie. Co do trzeciego punktu załącznika rząd rosyjski potwierdza swą gotowość dania swej delegacji instrukcji rozpoczęcia praw komisji repatriacyjnej i specjalnej. Wszystkie żądania wyszczególnione w tym załączniku co do tych spraw będą przedmiotem rozpatrzenia przez powyższe komisje.

Wyrażając swą całkowitą gotowość rozpatrzenia w sposób rzeczowy wszystkich postulatów, wysuniętych w powyższym załączniku, rząd rosyjski nie może nie wskazać ze swej strony na szereg naruszeń traktatu pokojowego ze strony rządu polskiego. Rząd polski dotychczas nie wykonał zobowiązania swego wypływającego z protokołu dodatkowego do umowy o repatriacji z 24 lutego br. i dotychczas nie zwrócił rządowi rosyjskiemu 300 osób, zgodnie z imennym spisem, wręczonym w swoim czasie przez rząd rosyjski. Wobec tego nastąpiła zwłoka w wysłaniu internowanych Polaków z Rosji. Rząd rosyjski konstataje, że rząd polski hamuje przyjmowanie uchodźców wobec nieurodzaju, jaki dotknął gubernie nadwołżańskie. Na granicach republik sowieckich zgromadziła się znaczna ilość uchodźców polskich z gubernji głodujących, którzy daremnie starają się przedostać do Polski. Rząd polski odpowiedział odmownie na propozycję rządu rosyjskiego co do otwarcia trzeciego punktu dla przyjmowania ich. Rząd rosyjski nie może nie podkreślić, że wstrzymanie przyjmowania uchodźców przynosi uszczerbek bardzo biednej ludności polskiej z gubernji głodujących.

Rząd rosyjski uważa, jako bezwzględny warunek wykonania przezeń żądań rządu polskiego wykonanie przez rząd polski następujących żądań:

1. W terminie, wskazanym w nocy rządu rosyjskiego z dzisiejszej daty, będą wydalone z granic Polski osoby, związane z organizacją bandyckich kontrrewolucyjnych napadów na Rosję.

2. Osoby, które brały udział w rozbójniczych wtargnięciach na terytorjum rosyjskie oraz współdziałające z nimi, będą aresztowane i oddane pod sąd.

3. Osoby internowanych oddziałów rosyjskiej armji kontrrewolucyjnych i osoby internowane, znajdujące się na robotach publicznych, będą przeniesione z okęgów pogranicznych w głąb Polski.

4. Kozacy rosyjscy, służący w polskiej straży granicznej, będą zwolnieni ze służby i przeniesieni w głąb kraju.

5. Przedstawiciele polskiego ministerstwa spraw zagranicznych wspólnie z przedstawicielem rosyjskim w Warszawie przystąpią natychmiast do rozpatrzenia materiału, którym rozporządza przedstawicielstwo rosyjskie, dla ustalenia winy członków armji polskiej i omówienia dalszych środków celem uniknięcia powtórzenia się ustalonych przypadków w przyszłości. Celem ułatwienia faktycznego wykonania przez obie strony wzajemnie przedłożonych żądań, rząd rosyjski wnosi o przemieszczenie terminu wzajemnego ich wykonania z 1 na 5 października br.

Dając w ten sposób nowy dowód swej pokorowości, rząd R. S. F. S. R. wyraża nadzieję, że rząd polski, pomimo, że zwlekał na wszelki sposób wznowieniem normalnych stosunków dyplomatycznych, zważy całą doniosłość zamierzonego przez odwołania z Moskwy przedstawicielstwa polskiego przy rządzie rosyjskim i wejdzie na jedynie możliwą dla zachowania dobrych stosunków sąsiedzkich drogę, przystępując rzeczywiście do ścisłego wykonania traktatu ryskiego na zasadach wzajemności.

Zechce Pan przyjąć i t. d.

Komisarz ludowy dla spraw zagranicznych: Cziczeryn.

SEJM

(Ciąg dalszy.)

Przechodzę do finansowej sytuacji państwa.

Sytuacja finansowa naszego państwa wymaga natychmiastowego i energicznego działania, ale bynajmniej nie jest to sytuacja rozpaczliwa, z której niema wyjścia. Jest w naszym państwie dobrobyt, są siły produkcyjne. Polska w trzech piątach zniszczona przez wojnę europejską, długotrwałą okupacją, najeźdem bolszewickim, zawłachą ukraińską, jest państwem, które najpóźniej w Europie weszło w stadium pokoju. Kraj, który jeszcze przed wojną był ekonomicznie niszczone przez zaborców, podnosi się z ruin nędzy i zamedbania. Porównajmy więc w chwili obecnej z chwilą przed wojną. Porównajmy dzisiaj jej stan. Dzisiaj rolnik uobywateliżował się, wzrósł samorząd gminny i powiatowy, bogactwo rolne ma zagwarantowaną możliwość obrony swoich interesów. Polepszył się byt robotnika fabrycznego przez prawodawstwo ochrony pracy, stosowane stale w całej rozciągłości na wzór krajowy, znacznie dalej posuniętych od nas na drodze rozwoju ekonomicznego. Podwyższenie zarobków robotników spowodowało przewrót w życiu tej warstwy. Przemysł zrujnowany wojną ruszył z miejsca i mimo wszelkich przeszkód idzie naprzód. Powstają wielkie zakłady fabryczne. Nie odczuwa się tak bardzo dotkliwie braku pracy, który, jak przed dwoma laty, był groźnym i powszechnym zjawiskiem, a który obecnie dotknął wiele krajów Europy i Ameryki. Handel ożywił się i nawet przybiera niestety zbyt wybujałe formy. Znać u nas obecnie gospodarczy rozmach, znać wysiłek woli indywidualnej i zbiorowej. Czy nie wspomniały obraz przedstawia to miasto bohaterskie, które przetrwało inwazję i całą grozę wojny, którego ulice spływały krwią dwóch współzyczących narodów w walce domowej, którego mury drżały od huków armat i kruszyły się pod ich pociskami? Dzisiaj na pobojuwisku świeżem, w niespełna trzy lata rozbrzmiewa gwar „Wschodnich Targów“, kipi życie gospodarcze, pulsuje nowy ośrodek ekonomicznej pracy gospodarczej. Lwów, ozdobiony orderem Virtuti Militari, zasługuje, aby go przyozdobić nowa, nie mniej honorowa odznaka Polski odrodzonej, pracy i pokoju. Nie zakłóci pokojowej pracy Lwowa zbrodniczy krok szaleńca, jaki miał miejsce w dniu otwarcia Targów. Na szczęście drogie każdemu Polakowi życie Naczelnika Państwa zostało ocalone, a rana, zadana wojewodzie Grabowskiemu, nie jest niebezpieczna. Cały Lwów, wstrząśnięty tem do głębi, a zahartowany w ciężkich przeżyciach wojennych, wytrwale będzie kroczył na drodze rozwoju, stwierdzając tem swoje siły żywotne i dobrze rozumiały patriotyzm. A my zwróćmy oczy w inną stronę.

Własność ziemską prosperuje. Tegoroczne zbiory pozwalają spodziewać się, że miasta mimo wprowadzenia wolnego handlu odniosą korzyść z dobrodziejstwa urodzaju. Większość obywateli w państwie ma się dobrze, żyje dostatnio, część niestety rozrzutnie, i tu zaczyna się odwrotna strona materialnego rozwoju obecnego Polski. Dobrze jest jej mieszkańcom, że państwu samemu. Powtarza się jakby upiorna epoka saska, kiedy szlachta osiągnęła szczyt zamożności, jadła i piła, a w skarbie państwa były pustki. Kiedy w roku ubiegłym w ciężkich czasach wojennych czytaliśmy plakaty o wykonaniu kary śmierci za zdradę państwa, zgroza przejmowała każdego obywatela, a ja mówię z tej trybuny i pragnę aby słyszano mię od końca do końca Polski, że ta straszna, gorączka zysku, jaką opanowane są dziś bardzo liczne koła społeczeństwa, przechodzi często granice zwykłego przestępstwa, a staje się zdradą państwa. Paskarstwo we wszelkich formach, gra obcemi walutami, skupywanie i przechowywanie dolarów, franków i funtów szterlingów — mówię głośno i dobitnie — jest zdradą państwa, bo jest przykładaniem ręki do zbrodniczej akcji i planowem obniżaniem naszej waluty. Tutaj chciałbym przedstawić panom i krajowi całą grozę położenia, jeżeli ta groźba bedą z codziennych tabel giełdowych nie przemawia dość dobitnie. Naprawa finansów państwowych — oto zasadniczy punkt programu rządowego. Program finansowy szczegółowy przedstawi w najbliższych dniach pan minister skarbu Dr. Jerzy Michalski. Dziś pozwalam sobie zauważyć, że już są w opracowaniu ustawy: primo: o nadzwyczajnej daninie państwowej, która bez osobnych wezwań i nakazów płatniczych w sposób możliwie najprostszy musi być w najkrótszym czasie uchwalona i w ciągu roku bieżącego zapłacona, aby z końcem tego roku za każdą cenę i bezwzględnie zatrzymać bieg prasy, drukującej bilety kredytowe. Secundo: projekt ustawy o specjalnym podatku od bogaczy wojennych, którzy zmuszeni będą w szybszym czasie wnieść do kasy państwowej podatek, a wreszcie tertio: projekt ustawy o pilnych i koniecznych środkach naprawy gospodarki państwowej. Finanse państwowe i waluty są w życiu gospodarczym zjawiskiem wtórnym i zależą przede wszystkim od sprawności administracji państwowej, odpowiedniego prawodawstwa i wytwórczości kraju. Celem poprawienia administracji i zmniejszenia jej kosztów, rząd przeprowadzi znaczną i szybką redukcję władz i urzędów, ze szczególnem uwzględnieniem ograniczenia wydatków rządu w walutach obcych. Jednocześnie żądać będzie od Wysokiego Sej-

mu, aby wzorem 200-letniej wypróbowanej instytucji angielskiego sejmiku, nie mógł uchylać żadnych nowych wydatków bez zgody rządu i bez równoczesnego wskazania ich pokrycia. Celem rządu jest także otrzymać polepszenie finansów przez podniesienie produkcji i przez wzmocnienie pracy wytwórczej w państwie. Radę finansowa przy ministerstwie skarbu rząd zamierza rozszerzyć i wciągnąć do niej talenty i najsilniejsze głowy finansowe w państwie. Transakcje finansowe i handlowe, które mogły zasilić skarb państwa znacznymi kwotami, zwłaszcza w walutach obcych, są w toku i nie można z tego powodu ustalić, na jakie kwoty można liczyć i w jakiej mierze będą się one mogły przyczynić do zmniejszenia emisji biletów. Stojąc stanowczo na gruncie szczerego i otwartego przedstawienia Wysokiemu Sejmowi wszystkich spraw, a w szczególności stanu skarbu państwowego, rząd już dziś oświadcza, że deficyt w r. 1921 będzie wyższy, niż wykazany w preliminarzu. Stan ten domaga się wdrożenia bezzwłocznie środków zaradczych, przed którymi się rząd nie cofnie.

Potrzeba jednakże liczyć się z faktem, że już samo przeprowadzenie daniny, jakie zamierzone jest przy zastosowaniu jak najmniej skomplikowanych sposobów postępowania przy wymiarze i ściąganiu, wymagać będzie przecież pewnego czasu, a więc wpływy z niej zasila skarb państwa dopiero po upływie około 3 miesięcy. Do tego czasu nie pozostaje nic innego, jak z konieczności zaciągnąć dalszy dług w P. K. K. P. i temsamem zwiększyć emisję banknotów. Poprawa administracji kraju powinna jednakże nastąpić nie tylko w dziedzinie skarbowej, bowiem pomyślność finansów zawisła jest także od sprawności funkcjonowania całego aparatu państwowego ze skarbowością. I tutaj będę żądać kategorycznie i wiem, że takie jest zdanie moich kolegów, aby sprężyny i kółka maszyny państwowej obracały się prędzej, regularnie i lepiej niż to było dotychczas. uważam, że konieczność tę rozumieją wszyscy urzędnicy państwowi i że nie będą wśród siebie tolerowali jednostek niedbałych i opieszających. Wierzę też, że ludność będzie wymagała od urzędów ścisłego spełniania obowiązku i zaniecha niegodnych prób pozyskiwania ich życzliwości drogą niemoralną i występłą. Przypominam, że życzliwość i uprzejmość w stosunku do publiczności jest elementarnym obowiązkiem każdego urzędnika. Rząd rozumie jednak, że dobrej pracy można wymagać tylko od ludzi zdrowych, silnych i zadowolonych. W ostatnich czasach dzięki uchwałom poprzedniego gabinetu, położenie materialne urzędników zostało polepszone. Staraniem także mego urzędu będzie byt urzędników państwowych w miarę możliwości nadal poprawiać. W związku z ujednoliceniem administracji na terenie całego państwa wprowadzone będą samorządy w tych dzielnicach, które ich dotąd nie posiadają. Rząd dąży do jak najrychlejszego ustania tymczasowości w organizacjach i działaniach samorządu, do oparcia go na wszystkich stopniach o ustawy ujednolicone dla całej Rzplitej, z uwzględnieniem także właściwości gospodarczych poszczególnych dzielnic. Przewodnią myślą rządu jest, aby poszczególne organa samorządu były eharmonizowane ze sobą, a zarazem w organizacyjnej swej działalności zespolone w jedną całość z organizmem administracji państwowej. Województwa wschodnie, które szczególnie ucierpiały od wojny, znajdują się w największym pod względem kulturalnym zamedbania i rząd otoczy je szczególną pieczą. Muszą one wiedzieć, że Polska nie jest dla nich metropolia starająca się tylko o wyzyskanie ich zasobów, że nie jest dla nich macocha sypchająca ich potrzeby na szary koniec, lecz matka, która nakarmi zgłodniałych i własnem ciepłem ogrzeje wycieńczone ich organizm. Przyjście z wydatną pomocą kresom będzie jednym z usilnych zadań rządu. Również i kresy zachodnie, osłabione w ciągu długiej niewoli pod względem narodowym, znajdą opiekę moralną i pomoc materialną. Rybacy pomorscy, którzy nieustannym trudem, niezachwianem przywiązaniem do mowy ojczystej uratowali dla Polski choćby skromny dostatek do morza, powinni otrzymać pomyślne warunki życia i pracy. Wewnątrz państwa żądają z warstw nie może liczyć na specjalne faworyzowanie ze strony państwa, ale wszystkie znajdują w nim sprawiedliwego opiekuna i sprawiedliwego rozjemcę. Prawodawstwo robotnicze stanowiące podstawę dobrobytu i kulturalnego rozwoju mas pracujących i będące zarazem rekojmnią spokoju i prosperowania przemysłu, będzie w dalszym ciągu ulepszane i uzupełniane. Szeroko wprowadzone ubezpieczenia, dalsze organizowanie Kas chorych i jednocześnie ich w związku, wszystko to w połączeniu z wolnością organizowania się i już poprzednio uchwalonemi prawami da możność robotnikom dalszego kroczenia po drodze rozwoju materialnego i kulturalnego oraz obywatelskiego uświadczenia. Ociążenie organizacji państwowych przez przesunięcie akcji opieki społecznej na organa samorządowe, dążność do przeniesienia istniejących w miastach instytucji opieki społecznej na wes, równocześnie z pośrednictwem pracy, regulowaniem ruchu uchodźczego i opieki nad emigrantami zarówno ze wschodu jak i zachodu i pomoc w zdobywaniu dla nich warsztatów pracy zarobkowej, uzupełni zamiary rządu na drodze społecznej.

W sprawie ochrony zdrowia publicznego na pierwszy plan wysuwa się zwalczanie chorób epidemicznych. Walkę z epidemiami i ochronę granic wschodnich będziemy prowadzili nadal z całą energią. Po-

moc Ligi Narodów w tym zakresie oddała nam znakomite usługi. Za to z tej trybuny wyrażam jej w imieniu rządu głęboką wdzięczność. Podkreślam również z zadowoleniem objawy uznania, z jakimi spotkała się działalność władz sanitarnych polskich w Lidze Narodów. Dalsza opieka nad zdrowiem dzieci będzie także troską rządu. Zamierzonym jest dożywianie dzieci, umożliwione dzięki akcji misji amerykańskiej, pozostającej pod zwierzchniem przewodnictwem szlachetnego przyjaciela ludzkości Herberta Hoovera, przy czynnem poparciu rządu polskiego.

Idąc jak najdalej w kierunku stosowania oszczędności budżetowych, rząd liczy się z tem, że oszczędności te nie mogą iść zbyt daleko w stosunku do wydatków na oświatę i naukę. W zakresie oświaty pierwszą troską rządu będzie dalszy rozwój szkolnictwa powszechnego. Obok tej pracy rozwijać się musi akcja oświatowa, mająca na celu wytypowanie amalfabetyzmu wśród dorosłych. We wszystkich dziedzinach szkolnych strona wychowawcza musi być wysunięta na plan pierwszy. Szkolnictwo akademickie i nauka muszą bez trudności materialnych otrzymać warunki pracy i rozwoju, aby jak najszybciej dźwignęło się z gruzów kulturalne życie Polski i dostarczyło państwu zastępu twórczej inteligencji.

Uważając za jedno z najważniejszych zadań podniesienie produkcji rolnej, rząd popierać będzie wszystkie usiłowania zmierzające ku temu, w szczególności oświatę rolną. W stosunku do reformy agrarnej rząd stoi na gruncie wykonania obowiązującej ustawy o reformie rolnej i uczyni wszystko, aby reforma ta nie tylko zaspokoiła potrzeby szerokich mas ludowych, ale stała się także środkiem wydatnym zasilaającym skarb państwa, a nie źródłem zysku dla niepowołanych pośredników. Rząd zdecydowany jest polepszyć stan dzikiej parcelacji i spekulacji ziemią i w tym celu nowe rozporządzenia, regulujące obrót ziemią, uniemożliwiające podawanie fikcyjnych cen ze szkodą dla skarbu państwowego. Wykonanie reformy rolnej opierać się będzie na opracowanym celowo planie finansowym i parcelacyjnym, przy uwzględnieniu przepisów obowiązującej ustawy o wykonaniu reformy rolnej, mającej na celu zabezpieczenie ważnych interesów produkcji i kultury rolnej. Jednym z najważniejszych zadań w życiu gospodarczym jest spotęgowanie wywozu, który ma wybitny wpływ na stan naszej waluty. Polska potrzebuje obecnie waluty na zakup węgla górnośląskiego, surowców i innych artykułów. Waluta może być uzyskana przede wszystkim przez eksport. Podwyższeniu wywozu służą umowy handlowe regulujące stosunki ekonomiczne z innemi państwami. Podobnie jak inne państwa, zarzucał umowy kompensacyjne. Przychodzący do skutku typy traktatów handlowych, opartych na klauzulach największego uprzywilejowania. Nawiazano już rokowania albo też przedwstępne porozumienia z całym szeregiem państw.

W dziedzinie podwyższenia produkcji przemysłowej rząd gotów jest usunąć trudności, hamujące swobodny rozwój przemysłu. Niekorzystne rezultaty, jakie przeważnie wydały prowadzone w zarządzie państwowym przedsiębiorstwa handlowe, przemysłowe i transportowe, skłaniają rząd do zaniechania etatyzmu. Co do udziału kapitału zagranicznego w naszych przedsiębiorstwach, rząd uważa kapitał ten za pożądany, byle tylko forma jego kooperacji odpowiada naszym interesom państwowym. W zakresie kolejnictwa pierwszym zadaniem rządu będzie systematyczna dążność do osiągnięcia równowagi w budżecie kolejowym. Za główny środek do tego celu uważa rząd odpowiednie podwyższenie taryf kolejowych. W tym kierunku wprowadzone będą niezależnie od pierwotnie zamierzonych podwyżek dalsze znaczne podwyżki taryf osobowych i towarowych, po wysłuchaniu opinii przedstawicieli zainteresowanych sfer przemysłowych, handlowych i rolniczych. Niemniej rząd będzie dążył do zmniejszenia deficytu kolejowego przez zmniejszenie wydatków w tej dziedzinie. Na tem polu jednak nie będzie można osiągnąć poważnych rezultatów, ponieważ koleje polskie wskutek zniszczenia i zastoju z powodu wojny, wymagają jeszcze ustawicznie znacznych wkładów zarówno dla polepszenia linii kolejowych jak i celem naprawy i uzupełnienia taboru. W wydatkach personalnych spodziewane jest ograniczenie przez stopniowe zmniejszanie personalu i podwyższenie wydajności pracy. Natomiast nie można liczyć na oszczędności co do wysokości uposażenia, ponieważ panujące stosunki ekonomiczne wymagają nieustannej troski o zabezpieczenie minimalnych warunków życia, co należy także w interesie wydajności pracy. Wprawdzie ciężki stan finansów państwowych nie pozwala w tej chwili na forsowne budowanie nowych linii, jednakże rząd zwraca uwagę na te inwestycje, które z powodu ekonomicznych interesów państwa, wysuwają się na pierwszy plan. Za jeden z takich rząd uważa przebudowę węzła kolei warszawskiej, który w chwili obecnej jest zupełnie nieprzygotowany do podjęcia większego ruchu, w szczególności ruchu transitoowego, który z jasno zrozumiałych względów państwowych należy skierować przez państwo polskie, a w szczególności przez jego stolicę.

W zakresie spraw budowlanych za najważniejszą kwestię rząd uważa uregulowanie sprawy mieszkaniowej, z jednej strony przez wnoszenie gmachów rządowych i budowę mieszkań dla urzędników, co jednakże ze względu na finansowe położenie państwa nie może być tak intensywnie prowadzone, jakby to-

Wymagała rzeczywista potrzeba, z drugiej strony zadaniem rządu będzie dopomagać do rozwoju budownictwa prywatnego. Budownictwo to skrepowane jest dotąd trudnościami kredytowymi i ustawą o lokatorach, stojącą w sprzeczności i z obecnym rozwojem życia gospodarczego, wyzwajającego się z opieki praw wyjątkowych. Zadaniem rządu będzie ułatwienie kredytu przy pomocy banków budowlanych, z których dwa już istnieją, kooperacji mieszkaniowej i ułatwienie nabywania albo dzierżawy gruntów pod budowę domów. Możliwości zniesienia ustawy o ochronie lokatorów rząd w obecnej chwili nie widzi jeszcze, jednakże wypadnie ją dostosować do zmieniających się warunków życia. Punkt ciężkości akcji budowy wsi rząd przenosi obecnie na województwa wschodnie, które bez pomocy rządu same odbudować się nie mogą. W związku z tem będą likwidowane budżety odbudowań w powiatach zachodnich.

Pragnę także zaznaczyć stosunek rządu w sprawie unifikacji b. dzielnicy pruskiej z całym państwem. Likwidacja ministerstwa b. dzielnicy pruskiej postępuje. Poszczególne departamenty ministerstwa pozostają w Poznaniu i po 1 stycznia 1922, lecz już tylko jako ekspozytury odnośnych ministerstw. Urządzenia te są formalnem dążeniem do jak najszybszej unifikacji. Unifikacja materialna nastąpi drogą ujednolicenia na obszarze b. dzielnicy pruskiej praw z resztą Polski.

W sprawie ministerstwa aprowizacji rząd oświadcza, że określony termin likwidacji ministerstwa, a mianowicie koniec r. b., będzie dotrzymany. Uważając potrzebę aprowizacji miast i ośrodków przemysłowych za sprawę pierwszorzędnej znaczenia, rząd poświęci specjalną temu uwagę, a gdyby producenci albo pośrednicy ociągali się ze sprzedażą produktów i magazynowali je, rząd nie zawaha się przed ostreimi zarządzeniami przeciw pośrednikom, a także przed wystąpieniem z projektem ustawy o sekwestrze w interesie spokoju wewnątrz państwa. Te same względy decydują o przeprowadzeniu walki z wszelkiego rodzaju drożyzną przez zastosowanie wyjątkowych środków i zarządzeń. O upoważnienie do nich zwróci się rząd w razie potrzeby do sejmiku. Rząd rozumie jednakże, że i w państwie osiąga się nie tylko droga represji, ważniejszą gwarancją pod tym względem jest, aby ogół ludności korzystał ze swobód i uprawnień, jakie nadała konstytucja. Na straży jej stać będzie przede wszystkim rząd sam, wymagając od podwładnych sobie urzędników poszanowania gwarancji nadanych konstytucją wszystkim obywatelom bez różnicy wiar i narodowości. Takie przestrzeganie praw obywatelskich łączy się z równoczesnem bezwzględnem żądaniem spełnienia przez obywateli obowiązku wobec państwa i jego skarbu. Dążąc do wcielenia w życie ustawy konstytucyjnej z dnia 17 marca br., rząd liczy się z tem, że przepisuje ona inny od dotychczasowego ustrój władz zwierzchnich Rzeczypospolitej, a przeto samo przesądza sprawę dalszego istnienia sejmiku obecnego. Może to wydać się zbyt śmiało, że ja sam nie będąc posłem przychodzę do sejmiku, z programem domagającym się rozwiązania sejmiku, ale stawiam ten postulat w przeświadczeniu, że wymaga tego interes państwa i głos jedynomyślny narodu oraz wiedząc, że wiele frakcji w tej Wysokiej Radzie wyraża i uznaje za swój. Sejm obecny, wybrany w czasie gdy zaczynało dopiero się rozglądać w zagadnieniach niepodległego bytu państwowego i nie uświadomiono sobie należycie wszystkich jego trudności, spełnił już właściwe swoje zadanie. Przeprowadził on państwo przez wielkie niebezpieczeństwa wewnętrzne i zewnętrzne w pierwszych latach istnienia i dał podwaliny własnemu prawodawstwu w różnych dziedzinach życia, a przede wszystkim obdarzył Polskę konstytucją demokratyczną. Dalsze jego istnienie powinno być ograniczone do czasu uchwalenia ordynacji wyborczej do sejmiku i senatu, oraz do załatwienia niezbędnych przedłożeń, dotyczących nanarawy finansów i obrony państwa.

W sprawie ordynacji wyborczej rząd obecny jako bezpartijny żąda całkowitego desinteressementu co do projektu złożonego przez poprzedni gabinet, a jedynie tylko nalegać będzie, aby uchwalono ordynację wyborczą do sejmiku i senatu i uchwalono możliwie szybko. Dodać tu muszę, że aneks do ordynacji wyborczej w sprawie podziału na okręgi rząd przedłoży w najbliższym terminie.

Panowie Posłowie nie sądźcie, że jakiegokolwiek uprzedzenie dyktuje mi postulat rozwiązania sejmiku. Chodzi mi o to, aby okres przedwyborczy, będący z natury burzliwy, okres walk partyjnych, aby ten nieprodukcyjny okres skrócić do minimum. Polska potrzebuje uzupełnienia i ujednolicenia przedstawicielstwa we wszystkich dziedzinach. Strata choćby jednego miesiąca jest szkarską. Polska potrzebuje spokojnej pracy i ujednolicenia. Tę pracę w tym celu nie będzie, bo praca taka jest możliwa tylko w ciele parlamentarnem, funkcjonującym na dłuższą metę. Polska wymaga rządów trwałych, silnych, nie zmieniających się co kilka miesięcy, rządu o trwałej większości sejmiku opartego. Tę większość sejmiku zapewnienie nie może, gdyż mu takiej większości brak. Spełnił on zadanie do którego był powołany. Zapisal się niezawodnie w pierwsze karty niepodległego bytu i na wszystkie czasy ze czcią i podzięką potomnych przedzie do historii.

Zaznaczam wreszcie, że jeżeli memu rządowi wy-

Kino L E W (Filharmonia)

Nowość!

Wytwórny sensacyjny

Wspaniała przepyszna wystawa — bogactwo — demon kuszącej rozpusty w posaci kobiety — demon gry rueta. Tragiczne i satyryczne traktowanie życia am. ryk. In ryge dramatu uzupełniają typy barwne i z ekspresją doskonałą od- tworzone. — Najnowsze kostjmy — niezrówn na reżyserja. 4459n

PAW NOWEGO JORKU

Senzacja!

dramat w 5 aktach

padnie trwać w czasie wyborów do nowego sejmiku, będziemy stali na straży czystości wyborów i bezwzględnej bezstronności ze strony władz administracyjnych. Zapewnimy każdemu obywatelowi państwa najzupełniejszą swobodę oddania głosu według jego własnej woli. Na tem kończę przedstawienie wytycznych programu rządowego. Nie wchodziłem w szczegóły, a ograniczyłem się do nakreślenia programu, który rząd zamierza się trzymać. Najbliższą troską rządu jest skarb państwa, i na to kładę największy nacisk. Brak zestroju między dobrobytem i koniecznością sytuacji skarbu państwa jest tak wielki, że potrzeba odsonić go i bić na alarm, aby po całym kraju rozległo się wielkie nawoływanie do daniny. Nech z tych płatników piętnuje opinia publiczna, jak piętnowała przed rokiem młodych ludzi uchylających się od służby frontowej. Nechaj każdy złoży część swego mienia, aby całość utrzymać, bo gdyby przyszedł upadek finansowy państwa, to nie tylko odczuł go kupiec, przemysłowiec, rolnik i wielki właściciel ziemski, ale odczuje go każdy robotnik fabryczny i każdy robotnik rolny. Potrzeba, aby każdy obywatel tego kraju, bogaty i biedny, chrześcijanin i żyd, Polak i nie-Polak uświadomił sobie, że państwo bez pieniędzy żyć nie może i że upadek marki polskiej to jego strata, a pełny skarb to gwarancja spokoju, porządku, dobrobytu i szczęścia obywateli. Musi nastąpić przełom w duszach i zbudzić się w tem żyjącem pokoleniu poczucie odpowiedzialności za Polskę. Doznało się wielkiego szczęścia, Ujrzało się niepodległą Ojczyznę. Czy chcecie ją ponownie wtrącić do grobu? Walki partyjnej, nienawidzi partyjnej, rozterki wewnętrznej, potęguję upadek. Odwołuję się w imieniu rządu do narodu całego, odwołuję się do zasadających tu jego przedstawicieli. Chodzi o kwestję naszego bytu. Nawołuję do połączenia się wszystkich pod hasłem naprawy skarbu Rzplitej, ratunku i ocalenia. Caveant consules nequit de clementi republicae capiat.

Po mowie premiera wicemarszałek Bojko zaproponował rozprawę nad expose, odraczając ją do najbliższego posiedzenia. Ostatnie dwa punkty porządku dziennego odesłano do komisji.

Wpłynęła interpelacja w sprawie Wileńszczyzny, podpisana przez wszystkie kluby. Interpelacja wchodzi na porządek dzienny najbliższego posiedzenia, które odbędzie się w piątek.

Zwycięstwo komunistów w warszawskiej Kasie chorych.

Warszawa. (Tel. wł.) 28 września. Ostatnie wybory do warszawskiej Kasy chorych dały zwycięstwo komunistom. Wybrano 20 komunistów, 17 socjalistów, 13 chrz.-dem., 6 NPR, oraz 4 żydów.

Wobec tego, że komuniści w potrzebie z pewnością połączą się z socjalistami, a i żydzi pójdą za nimi żywioł narodowy w Kasie chorych znajduje się w znacznej mniejszości.

ARESZTOWANIE POLSKIEGO KURJERA DYPLOMATYCZNEGO.

Warszawa. (E. E.) W Małborgu aresztowany został przez szefa niemieckiej policji kryminalnej polski kurjer dyplomatyczny udający się z Gdańska do Kłajpedy. Konsul polski w Królewcem zwrócił się w tej sprawie do władz niemieckich z żądaniem wyłączenia.

POBÓR ROCZNIKÓW 1889-1900.

Warszawa. (E. E.) W Warszawie rozlepieno ogłoszenie o poborze roczników 1889-1900.

— Kraków. (PAT.) Zmarł tu znany profesor Univ. i literat Edward Leszczyński.

ZAKŁAD BULOWY
Wodociągów i Pomp
ANTONI KUNZ sp. z o. odp. Lwów.
ul. Leona Sapieży 1. 57. parter
przyjmuje zlecenia w zakresie działalności wchodzącej.
Pompy transmisyjne i narowno dla fabryk.
hydrauliczne barany i wiatrak ośrodkowe.

W czasie „Targów Wschodnich” otwartą jest codziennie od 10.4 pop. w „ZACHĘCIE”, Legjonów 7
Wysawa oraz w J. RIKASA
obejmająca cykl pt.

„WILNO I OKOLICE”
Wstęp 69 Mk. dla młodzieży szkolnej 30 Mk. 4458n

Dr. Maria Pogonowska, powróciła i orzeka
w chorobach skórnych i w nieczystych
ul. Asnyka 6 od 2-4 popoł. n4408

Wiadomości bieżące.

Lwów, 28 września.

REPERTUAR TEATRU WIELKIEGO:

Sroda 28 bm. „Aida”.

Czwartek 29 bm. o godz. 3.30 pop. „Lalka”. —
Wiecz. „Straszny dwór”.

REPERTUAR TEATRU MAŁEGO.

Sroda 28 bm. „Ojciec”. Gościnny występ Adwentowicza.

Czwartek 29 bm. „Niebieski lis”.

REPERTUAR TEATRU NOWOŚCI.

Sroda 28 bm. „Księżniczka Foktrotta”.

REPERTUAR BIURA KONCERTOW. M. TUERKA.

W piątek 30 września: J. Majerski, bohaterski tenor opery paryskiej.

Niedziela 2 października: Z inicjatywy Komitetu Targów Wschodnich: Wielki Koncert Symfoniczny Polskiego Związku Muzyków.

Sroda 5 października: D. Jarosławski, baryton scen rosyjskich, z udziałem pianistki Idy Mossan.

APOLLO. „Szukaj kobiety”, 6-cio-aktowy dramat z uroczą Lucy Doralne w roli głównej.

— Otwarcie wystawy „Związku plastyków” w P. szkole przemysłowej. W gościnnych salach Szkoły Przemysłowej panował w poniedziałek ożywiony ruch. Wystawa malarska, jakiej Lwów dawno nie oglądał, zgromadziła wszystkich przyjaciół sztuki w mieście, pomnażając ich zastęp przyjezdnych i znanych w całej Polsce nazwiskach. Był tedy marszałek Trampczyński, był Jan Kasprzowicz w nowym charakterze rektora uniwersytetu lwowskiego, był kurator Sobiński i ks. A. Lubomirski i Ignacy Dembowski, był prorektor politechniki Pawlik, był reprezentowany licznymi świat naukowy, literacki i malarski wreszcie, a wśród niego witany przez dawnych znajomych i wielbicieli potężnego talentu gość-wystawca Pautsch. Po niekłym przemówieniu nestora malarzy lwowskich Rybkowskiego, w którym ten inowca apelował do rządu, społeczeństwa i prasy w sprawie troskliwszej pieczy nad sztuką, rozeszli się przybyli po przystrojonych świetnymi ekspozycjami salach. Polecać wystawy nie potrzeba. Publiczność gromi się do Szkoły Przemysłowej tłumnie, zwabiona nazwiskami wystawców. Fachowe sprawozdanie z wystawy umieścimy niebawem.

— Błąd drukarski. Wczoraj w artykule wstępnym „Strzały pod ratuszem”, wydrukowano błędnie tylko jedno zdanie, mianowicie to, które wyróżniono tłustym drukiem. Zamiast „padły na komendę austriacką”, ma być: „padły na komendę habsburską”.

— Ludowcy agitują za pieniądze państwowe W związku z artykułem Szan. Pisma („Słowo Polskie” Nr. 412 z 16 września 1921) DOG nadsyła nam następujące wyjaśnienia: Na podstawie przeprowadzonych dochodzeń stwierdza się, że udział p. Dzendzla na wiecu rosła Zamorska dnia 9 bm. w Tarnopolu — nastąpił już po zwolnieniu go w tymże dniu z czynności służby wojskowej, a zatem w chwili, gdy przepisy wojskowe odnośnie do udziału w życiu politycznym przestały go obowiązywać. Wymieniony jechał istniejąc na dokument podróży, wystawiony dnia 9 bm. przez Dowództwo 54 pp. jako zdemobilizowany do miejsca stałego pobytu, a zatem zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami.

— W sprawie wykształcenia gospodarczego kobiet. nie operetki od dramatu i opery do czego dążono od szeregu lat musiało pociągnąć za sobą stworzenie nowego Teatru poświęconego wyłącznie tylko lekkiej wesołej muzyce. Potrzeba takiego teatru oddawna dawała się odczuwać w naszym mieście, udało się to jednak dokonać dopiero w ostatnich czasach po zwyciężeniu wielu trudności, i zaangażowaniu znacznych kapitałów. Dzięki sarańtu dyrekcji Teatrów i poparcu miasta stworzono w dawnem (Coloseum) tak zwany (Miejski Teatr Nowości) doskonale nadający się na tego rodzaju imprezę. Cały gmach gruntownie przestawiono i dostosowano świetnie do nowoczesnych wymagań teatralnych. Ołbrzymia widownia mieszcząca przeszło tysiąc miejsc, wygodne kurytarze i garderoby, liczne wejścia i wyjścia, sceny ładna i uposażona, wszelkie udogodnienia techniczne, gmach odsunięty od zgiełku ulicy, wszystko to czyni z Teatru nowości pierwszorzędną atrakcją dla Lwowa, która ma doskonałe warunki rozwoju.

— Z życia towarzyskiego. W dniu 29 września 1921 odbędzie się w kościele św. Mikołaja we Lwowie o godz. 6.30 wieczorem ślub p. Wandy Abrahamówny córki znanego profesora Uniwersytetu lwowskiego dr. Władysława Abrahama, z p. Wacławem Stachiewiczem, podpułkownikiem sztabu generalnego.

— Wycieczka rolników na „Targi Wschodnie”. Szerokie Towarzystwo rolnicze między nimi Okręgowe Towarzystwo rolnicze w Rzeszowie zapowiada zbiorową wycieczkę na „Targi Wschodnie” we Lwowie.

— Wiedzieńczyk o Targach Wschodnich. Przybyły na „Targi Wschodnie” korespondent specjalny pisma wiedeńskiego pt. „Neues Wiener Tageblatt” p. Aleksander Hübner udzielił nam łaskawie garść wrażeń swoich o „Targach Wschodnich” i trochę informacji o odnoszeniu się do lwowskiego przedsięwzięcia sfer kupieckich Wiednia.

Otóż zainteresowanie jest duże, aczkolwiek z pewnem niedowierzaniem odnoszą się wiedzieńczy do lwowskich „Targów Wschodnich”, wątpiąc czy w tak krótkim czasie potrafią technicznie poprostu dokonać tak ułubionego przedsięwzięcia.

Tem większe było moje zdziwienie powiada gość z Wiednia — gdy ujrzał tak prześliczną wystawę przemysłu polskiego w przepięknych umieszczonych pałacach i to w takich kolosalnych rozmiarach.

Gdy zobaczył te rozległe ekspozycje zagraniczne, które najlepiej świadczą o zainteresowaniu zagranicy „Targami Wschodnimi” to w istocie pojąłem, że Lwów ma dużą przyszłość przed sobą jak miasto które z miast w Europie.

W dalszym ciągu rozmowy wyraża p. Hübner swoje uznanie dla organizatorów „Targów” i chwali wzorowy porządek panujący na placu wystawy. W końcu wspomina korespondent wiedeński o wszechstronności przemysłu polskiego którego skupienie we Lwowie szczęśliwą i bogatą w przyszłość!

— Złodzieje grasują w wozie „T.”. Ożywiony ruch na „Targach Wschodnich” zniechęcił niewątpliwie i rzemieślników z ognisk wielkomięjskich. Znowu bowiem

KINO PRIMERA W WIRACH MIŁOŚCI

ulica Akademicka 8 4460n

nadzwyczajny dramat w 4 aktach
w gł. roli znakomity artysta Fryderyk Zelinka

kronika policyjna notuje kradzieże, popełnione w wozach tramwajowych. I tak wczoraj skradziono Janowi Gabrischowi z Bielska, portfel, zawierający list kredytowy do Banku przemysłowego na kwotę miliona marek, tudzież nieznaczna kwotę w banknotach czeskich i polskich.

Zagadkowy wypadek. Dnia 7. września 1921 znaleziono w Chorostkowie koło Halicza na brzegu rzeki Gniłej Lipy wyrzucone przez wodę nagie zwłoki nieznanego mężczyzny lat około 50, silnie zbudowanego z zarostem czarnym, brodą krótko strzyżoną, wąsem opuszczonym, twarzy owalnej, karku silnego, nosa zaś krótki, zadarty. Przeprowadzona sekcja zwłok wykazała, że mężczyzna ten przed wrzuceniem do wody został — prawdopodobnie w celach rabunkowych — zamordowany. Śledztwo w tej sprawie toczy się w Sądzie halickim.

Gdańsk. (EE.) Dnia 28 bm. przybyła z Berlina do Gdańska wycieczka dziennikarzy angielskich, którzy udają się w dalszą drogę do Polski

Lwowski Instytut Muzyczny zawiadamia, że Kurs najwyższy i koncertowy fortepianowy prowa-

dzą profesorowie N. Kwiecińska, S. Eisenberg i stent jego Wł. Weber.

Kurs najwyższy koncertowy skrzypcowy: dr M. Bauer, były uczeń profesora W. Kochanowskiego laureat rządowej wiedeńskiej akademii muzyki klasy prof. Sevcika Kurs najwyższy koncertowy lonczeli prof. A. Wolfstahl.

Kurs śpiewu solowego artyści operowi prof. H. Moysowiczowa, prof. A. Niżankowski. Wpisy dziennie od 10 do 7 wiecz.

Dr. Wachlowski Lekarz - Dentysta
przyjmuje UL. AKADEMICKA 10.

MYDŁA TOALETOWE

Łódzkie zjednoczone fabryki mydeł toaletowych i wyrobów kosmetycznych

J. WÓJTOWICZ, H. GÜTTEL i S-ka

ŁÓDŹ, WÓLCZAŃSKA 117

Wyborowe gatunki.

Wystawa w oddziale 17, miejsce 23.

OGŁOSZENIA.

RACH. BIEŻĄCY w ZIEMSKIM
BANKU KREDYTOWYM
WE LWOWIE

„ELLEN” Chrześcijański Zakład dla wyrobu bielizny, bluzek itp. Spółka zarej. we Lwowie, Chorażczyzna 11a. Adres telegr. „Ellen” Lwów. KONTO POCZTOWEJ KASYSZCZED. w WARSZAWIE Nr. 149.520.

SPECJALNOŚĆ: Płaszcz laboratoryjne i lekarskie, fartuchy operacyjne, garnitury robocze i t. p. Nasze miejsce na „TARGACH WSCHODNICH” Pałac Sztuki, Grupa VII, miejsce 4 b.

BACZNOŚĆ TARGI! Mam śliczny sklep z magazynem w śródmieściu; 11 ogromnych wspaniałych piwnic — komfort.

Szukam wspólnika do otwarcia interesu. Zgłoszenia:

TEODOROWICZ, Chorażczyzna 18. I p.

KUPNO I SPRZEDAŻ.

Siodła i wózki do sprzedania Ekonomia Kopernika 19. 4422

„Kilim” pracownia artystyczna w Zakopanem, reprezentowana przez „Ligę Pomocy przemysłowej” na „Targach Wschodnich” w Pałacu Sztuki, w sali konferencyjnej. Informacje w Pawilonie Głównym „Targów” u reprezentanta Ligi Pomocy przemysłowej. 4417

Pasy, motory, lokomobile, gąry, maszyny do obróbki metali, drzewa, pompy, poleca „Pilot” Lwów, Batorego 4. 4203

Putra używane kupuje przyjmuje w kom. s. przerabia na modne fasony, farbuje chemicznie Firma Solik Lwów Chorażczyzna 5, II p. (róg Akademickiej). 4008

Pracownia sukien damskich Rozalii Bourdon, Lwów. Rutowskiego 8, sprzedaje wszelkie formy na żądanie fastryguje oraz kurs kroju i szycia. 4411

Tokarnie Strugarki, Heblarki, Gryzarki, Wiertarki, Motory, Lokomobile, Pompy Worthingtona, poleca „Pilot” Lwów, Batorego 4. 4204

Kamienie młyńskie, Walce, Kaspry, Gąze, Turbiny, Transmisje, Lokomobile, Motory, Pompy, poleca „Pilot” Lwów Batorego 4. 4205

Kupię większą ilość wagonowo ziemniaków jadalnych. Administracja Słowa pod Ziemniaki. 4457

Sprzedam karabelę muzealną różne meble Tomaszewski Ossolińskich 9. 4453

Auto osobowe „Waf” 16 HP dwu osobowe sprzedam Techniczne Biuro Brajerowska 11 a A. 4445

Ziemniaki. Miejski Zakład aprowizacyjny we Lwowie Bema 21 zawiadamia, że przyjmuje tylko od producentów oferty na dostawę ziemniaków w ładunkach wagonowych. Miejski Zakład aprowizacyjny. 4443

MIESZKANIA.

Pomieszczenie z utrzymaniem dla dwóch braci techników potrzebne. Fortepian pożądany. Warunki pod adresem Dr. Bory, Drohobycz. 4306

Pomieszkanie na Targi Wschodnie do wynajęcia Ekonomia Kopernika 19. 4423

WOLNE POSADY.

Pięcioletnie gimnazjum koadunkacyjne w Ołwoku poszukuje nauczyciela matematyki i germanisty. Warunki około 4000 Mk., pomieszkanie, opała, światło. Wiadomość ul. Żyżyńska Nr. 7, II piętro na lewo. 4403

Rafineria nafty w Małopolsce poszukuje zdolnego chemika do swego laboratorium i rach. Oferty pod: M. E. de Adamowicz, ul. Żyżyńska 4422

Buchalter(ha) samoistny potrzebny do przedsiębiorstwa handlowego. Tylko zupełnie rutynowana samoistna siła będzie przyjęta. Chorażczyzna 11 a, I piętro od 1 do 2. 4345

Poszukujemy wykwalifikowanych i obeznych w budowie maszyn rolniczych:

2 konstruktorów i 2 rysowników na dobrych warunkach.

Zgłoszenia tylko piśmiennie, z odpisami świadectw i życiorysami skierować do firmy:

H. Begielski Tow. Akc. Poznań Gwarna 9 Wydział Personalny. 4435

POSADY POSZUKIWANE.

Zdolna hafciarka poszukuje zajęcia w pracowni sukien. Zgłoszenia do Administracji Słowa pod Warszawianką. 4444

NAUKA.

Ważne dla Pań. Od 1 października do 15-go przyjmuję wpisy na nowy 3 miesięczny kurs kroju i szycia „Jolanda Staszica 8. II p. 4448

Nauczycielka fiobełowska z patentem udziela lekcji 300 m. p. za godzinę lub ryczałtem według umowy. Zgłoszenia do Administracji pod nauczycielką fiobełowską. 4452

SZKOŁA MUZYCZNA

im. Ignacego J. Paderewskiego

we Lwowie Miłkowskiego 11, boczna Kochanowskiego (pierwsza na lewo) ogłasza, że wpisy na rok szkolny 1921/22 już się rozpoczęły.

Przedmioty: śpiew solowy, fortepian, skrzypce, muzyka zbiorowa i przedmioty teoretyczne. Kancelaria otwarta od 11 do 7 wieczorem.

Uczniowie, którzy nie mają fortepianu mogą ćwiczyć w szkole. 4446

Przy szkole istnieje wypożyczalnia nut dla uczniów.

ROŻNE DONIESIENIA.

Pracownia sukien damskich Edwarda Szkaradka Kochanowskiego 2 przyjmuje wszelkie roboty po przystępnych cenach. 4451

Wspaniały fortepian dam w zastaw. Nadto od pożyczki dam 25%. Dolikowski Zimorowicza 6. 4454

Inżynierskie Biuro „Budowa”. Romanowicza 11. Zakłada młyny, tartaki, stołnie, rafinerie, klepek, kółków szewskich. Porada techniczna. Dostawa odpowiednich maszyn. 4412

„Silva” Chrześcijański Przemysł Drzewny Spółka z ogr. od. odpowiedzialnością w Jarosławiu, poleca materiały tarte drzewne i sosnowe według wymiaru na zamówienie. Sosna eksportowa I-szej klasy. Wiały tak, fabryka gontów, dźwigo opałowe bukowe, dębowe. W budowie bednarnia i fabryka beczek. 4435
Adres telegraficzny „S I L V A” Jarosław

POWRÓCIŁEM

z Wiednia i przywiozłam najnowsze modele do rabiania kapeluszy damskich i męskich. prze Najnowsze, najoryginalniejsze modele na składzie Dominikańska 5. KAROL WEISS

Dla Eksporterów i Odbiorców krajowych dostarczamy natychmiast

3682 NAJLEPSZA

PAPE DACHOWĄ i ASFALT

hurtownie i detalicznie

Ceny konkurencyjne

FABRYKA PAPI W. ŻARLIŃSKI

Stanisławów, Sapieżńska 10. Telefon 130.

KSIAŻKI NA CZASIE

Inż. STANISŁAW SZCZEPANOWSKI

1. WIDOKI I DROGI

Rozwoju Gospodarczego

ZIEM POLSKI cena Mkp. 36-

2. ZMIANY WARTOŚCI I LOSY PIENIĄDZA.

Wydanie drugie uzupełnione cena Mkp. 36-

Jest to zwięzłe przedstawienie SPRAWY WALUTY.

3. NOWOCZESNE GRANICE NATURALNE POLSKI (z 2 mapami) cena Mkp. 32 60

Do nabycia w księgarniach. 4449

Skład główny: KSIĘŻNICA POLSKA Lwów,

ul. Małeckiego 5 i Warszawa Nowy Świat 57.

FIRMA

Bracia Groedel

w Demni wyżnej obok Skolego ma do sprzedania

1 ekspansyjną maszynę parową 60 HP.

fabrykat Tüschera we Wiedniu z stawidłem Meiera, pięciorzędna tarcza powrótowa, kotłem rurowym Steinmüllera wraz z uzbrojeniem

kocioł jakoteż maszyna parowa

jest używana, lecz zdolna do użytku. Certyfikat jednoosobnego kocioł jakoteż maszyny można na miejscu oglądać. 4461

Przedsiębiorstwo Handlowe i Przemysłowe

Inż. Jan A. Schumann

Lwów, ul. Pańska 23.

(Rek założenia 1908)

3875 poleca ze składu

Pompy, Narzędzia i Maszyny dla Rękodziela i Przemysłu,
Naczynia kuchenne, Okucia Budowlane, Żelazo, Blachy, Stal.

Ważne dla P. T. Kupców branży tekstylnej

Hurtownia włókiennicza
Zjednoczonych Ziem Polskich

wyłączna sprzedaż wyrobów

Spółki akc. „TRANINA“

POZNAŃ — ŁÓDŹ

urządziła podczas „Targów Wschodnich“

we Lwowie, Sykstuska 19 I. p.

hurtownię bogato zaopatrzoną
w materiały wełniane, półweł-
niane i jedwabne. 4364

Wystawia na „Targach Wschodnich“
w Pałacu Sztuki.

Chłopca do odbijania korekt i posług poszukuje
drukarnia Słowa Polskiego Lwów, Zi-
morowicza 11-15. Zgłoszenia od 11-2 i od 5-7.

Bez operacji radykalna pomoc

dla najzastarzalszych i najniebezpieczniejszych cier-
pień przepuklinowych 4388

u panów, pań i dzieci!

M. Preilicha, Lwów, ul. Gródecka I. 35,
we własnym domu.

Proszę żądać prospektu gratis i franko od specja-
listy patentowanych, bandaży przepuklinowych

Dla pań różnego rodzaju bandaże przepukli-
nowe sporządza kobieta pod jego nadzorem.

Podziękowanie!

Składam podziękowanie za okazaną
troskliwość i umiejętne a bardzo korzystne
założenie bandaży przepuklinowego, które
mi natychmiast ulżyło w moim cierpieniu.

Daj Boże, by dla cierpiących był za-
wsze tym balsamem kojącym rany ludzko-
ści. Jako znakomitego fachowca wszystkim
polecam. 4455

Feliks Kucharski

major W. P. Wilno.

Naczynia emaliowane
w wielkim wyborze
poleca

ANTONI HALSKI

Lwów, Sobieskiego I. 3.

3956

INFORMATOR Cała Polska

Adresy i ogłoszenia

Instytucji państwowych, zakładów naukowych, te-
atrów, fabryk stowarzyszeń, składów hurtowych,
sklepów, warsztatów, cukrowni, rezerwuarów, kurortów
lecznic, lekarzy, adwokatów, inżynierów, mechani-
ków, rzemieślników, obywateli ziemskich i wojsko-
wych, przedsiębiorców, fachowców i osób prywatnych
miast i miejscowości całej Polski.

Wydawnictwo zaopieczono w Wydziale prasy i wi-
dowiska przy Komisaryacie Rządu na st. m. Warzawę
9 lipca r. b. Nr. 2882. 4375

Pierwsze arkusze już wyszły z druku i na żądanie
wysyłają się.

Cena ogłoszeń: Ogłoszenia wielkie. Przed tek-
stem: cała strona - 30,000 mkp., pół str. 16,000
mkp., ciw. r. str. 9,000, 1/3 str. 5,000 mkp. Za tek-
stem: cała str. - 20,000 mkp., pół str. 12,000, ciw. r.
str. 7,000 1/3 str. 4,000 mkp.

OGŁOSZENIA DROBNE. (Firma lub nazwisko,
imię, adres, telefon, fax) w dziale ogólnym lub fa-
chowym - 500 mkp.; e noczenie w dwóch dzia-
łach - 900 mkp. w ramach o 300 mar. drożej.

KONTO: Warszawa Banki Banki st. m. 78
Warsz. pocz. 2.665.

Warszawa, Aleje Jerolimskie Nr. 9. Telef. 268 00.

Ogłoszenia przyjmują się w biurach ogłoszeń.

PASY SKÓRZANE

w różnych szerokościach poleca firma

B. BOHOSIEWICZ

Lwów, Hetmańska 6.

4163

Jarzębina i Tarnina

kupuje

J. A. Baczewski

zgłoszenia we fabryce

ZNIESIENIE koło LWOWA.

4297

Ing. A. Szczerban, L. Czyżewski Ska

Handel marek zagranicznych i Dom agencji-komisowy dla Handlu, Prze-
mysłu i Rolnictwa - Lwów, ul. Zielona 30.

Reprezentacje fabryk krajowych i zagranicznych, dla artykułów ch-
micznych, spożywczych, tekstylnych, wyrobów papierowych i t. p. Przyjmujemy zastępstwa pie-
wszorządnych fabryk. Zatrudniamy silny zastęp dobrze wyszkolonych podróżujących. 4390

Wydawictwo czasopisma „Filatelista“ Centrala międzynarodowego Związku
Filatelistów i Korespondentów „UNIA“

Opony i dętki samochodowe

w wszystkich wymiarach

Benzyna, oliwa, towa i karbid

oraz WSZELKIE PRZYBORY AUTOMOBILOWE posiadają zawsze na składzie

Warszaty ślusarsko - mechaniczne i garage automobilowe

A. Schmidt & J. Zaczekowski

LWÓW, ul. KOPERNIKA 16

4462

Prenumeratę

na

„Słowo Polskie“

przyjmuje

Administracja „Słowa
Polskiego“

Lwów, Zimorowicza,
11-15.

Fabryka pojazdów

Ryszard R. Schmidtke

TOW. z o. p.

W BYDGOSZCZY

zastąpiona we Lwowie przez
Hurtownię dla Konsumów

4332

sp. z o. p.

ul. Chorażczyzna 11 a.

Pierwszorządna, oddawna istniejąca fabryka.

Wozy gospodarcze, ciężarowe i wózki
wyjazdowe tej fabryki wystawione
na Targach Wschodnich hangar B.

Ziemniaki

Kauste

mód

z arno twarde
sian

4456

w każdej ilości wagonowo zakupi
natychmiast

DOM BANKOWY

Drwęski i Langner

najstarsza Wielkopolska firma w Pozna-
niu egzystująca od 1876

Na czas Tarnów przyjmują zgłoszenia Re-
prezentacji firmy we Lwowie ul. Twardo-
wskie o Nr. 22, m 3 od 4- pp.

IMPORT

Warszawa, ul. Hoża 39. Tel. 238-35.
JÓZEF FRANK

EXPORT

Poznań ulica Libelta 1. 12
J. WRESCHINSKY

J. FRANK

PRZYJMUJE WE LWOWIE NA CZAS TRWANIA TARGÓW WSCHODNICH OD 25/9 DO 5/10 1921 W HOTELU KRAKOWSKIM od godz. 8—10 rano i od 2—6 pop.

Ma zaraz do sprzedania wagonowo, loco Lwów: **REŃSKIE** szkło na szyby, druciane szkło różnych rozmiarów, szkło w różnych kolorach oraz szkło kościelne, cynkowane wiadra różnych rozmiarów, żarzony (ghijowany) żelazny drut od 1—5 m/m, gwoździe 1—10 calowe.

ВАРШАВА, ул. Гожа 39. Тел. 238-35.

І. АЛЕКСАНДРОВИЧЪ ФРАНКЪ

КРАКОВЪ

І. А. ФРАНКЪ

Принимаетъ БЪ ЛЬВОВѢ, во время Восточной Ярмарки отъ 25/IX. до 5/X. 1921 р. въ КРАКОВСКОЙ ГОСТИНИЦѢ отъ час. 8—10 утра и отъ 2—6 по полуд.

Имеется сейчас на продажѣ вагонами, loco Львовъ: Рейнское оконное стекло, проволоочное стекло разныхъ размѣровъ и стекло въ разныхъ краскахъ, цинковыя ведра, разныхъ размѣровъ, прокаленная желѣзная проволока отъ 1—5 м/м, гвозди отъ 1—10 дюймовыхъ.

EMPFÄNGT IN LEMBERG AUF DAUER DER MESSER DES ORIENTS VOM 25 9 BIS 5/10 1921 IM HOTEL KRAKAU (Hotel Krakowski). von 8-10 früh u. von 2-6 nachm.

Hat zum sofortigen Verkauf, waggonweise, loco Lemberg: **RHEINGLAS** für Fensterscheiben, Drathglas in allen Dimensionen, Glas in verschiedenen Farben und Kirchenglas, verzinkte Eimer verschiedener Grössen, Eisendrath, gegläht 1—5 m/m stark; Drathstifte 1—10 Zoll lang.

ПОЗНАНЬ ул. Либельта 12

И. ВРЕШИНСКИЙ

OBUWIE

męskie,
damskie,
i dziecięce,

UBRANIA

męskie i chłopięce

ONCŁOCHY, SKARPE, TKI

poleca w ogromnym wyborze po cenach przystępnych

PALTA, PŁASZCZE GUMOWE

LEON TEODOR SKRZYPEK, LWÓW, Pasaż Mikolascha.

Wzory obuwni praktycznego i luksus, wystawione będą na „TARGACH WSCHODNICH”. Hangar M. Nr. 7. Tamże zastępstwa firm: Hauschfabrik, Wiedeń; K. Podchajski, Przemyśl, pasta, woski szewskie i do podłogi „Perła”, „ALBERG”, Wiedeń, maszyny, narzędzia, przyrządy i wszelkie dodatki dla fabryk obuwni i szewców.

SUKNA

**W WIELKIM
WYBORZE**

na ubrania męskie, kostjmy damskie,
palta i płaszcze damskie i dziecięce.
Podszewki pod palta i ubrania poleca

Fabr. Skład sukna **Ralski & Grocholski**
Lwów, Rutowskiego 7 (naprzeciw katedry).

Z E L A Z O

z hurt krajowych

dostarcza wagonowo z krótkim terminem dostawy

Polskie Towarzystwo Handlowe

Kraków, Sławkowska 1.

4240

1 wagon śrub
1000 sieczkarni
25 gniotowników
maszyny do wyrobów cementowych
motory elektryczne i dynamo-maszyny, oraz w. i.

4373

tanio sprzeda „PION”

Zakłady Przemysłowe LWÓW,
Lwowska 48 — tel. 4-7-8.

Na „TARGACH WSCHODNICH” pawilon
— prow. „F” grupa VIII., stanowisko 15. —

WAGI decymalne do
300 kg.

Wagi na bydło

Łózka w wielkim wyborze,
Pieco i kuchnie szamotowe,
Kasy wertheimowskie,
Miechy kowalskie,
Narzędzia teczniczne i gospodarskie

poleca

4351

M. Kierski Handel żelaza

Lwów, Pasaż Mikolascha.

Filia: Ternopol.

Fabryka lamp i towarów metalowych

R. Dittmar, Bracia Brünnel

Tow. akc.

Filja LWÓW, Plac Maryacki 9.

**Lampy elektryczne,
naftowe gazowe.**

Kuchenki

i piecyki naftowe

Przyjmujemy zamówienia dla naszej
fabryki w Wiedniu. Wysyłki za granicę
transito.

Wystawiamy na „Targach Wschodnich”

IMPORT & EKSPORT

owarów żelaznych i stalowych, narzędzi, artyku-
łów technicznych i maszyn

A. M. KIERSKI i Ska z ogr. odp.
Lwów,
14 ul. Kopernika 1. 4. poleca

Wszelkie towary żelazne, na-
rządza i maszyny.